19 637 Vreemdelingenbeleid

Nr. 3686 Brief van de minister van Asiel en Migratie

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2026

1. Inleiding

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de actuele situatie in de asielketen en de opvang van Oekraïense ontheemden. De doelstelling van dit kabinet is om op het vlak van migratie de instroom te beperken, fatsoenlijke opvang waarin mensen meedoen te realiseren en terugkeer van mensen die hier niet mogen blijven te verhogen. De eerste resultaten hiervan worden op lange termijn zichtbaar. Momenteel blijft de druk op de asielopvang hoog en de verwachting is dat er tijd nodig is voordat de ingezette (procedurele) maatregelen effect sorteren binnen de opvang. Het kabinet heeft eerder aangegeven aanvullend bereid te zijn alle juridische ruimte te benutten om de instroom van asielmigratie te beperken en voor de terugkeer van wie niet mag blijven. De blijvende druk op de asielopvang raakt niet alleen de bewoners en het personeel zelf, maar hebben een weerslag in de hele samenleving.

Het kabinet kiest voor een substantiële versnelling bij de IND in de afhandeling van openstaande asielaanvragen[1]. Daarnaast is sprake van een nieuwe asielprocedure als gevolge van het Europese en Asiel- en Migratiepact (hierna: Pact). Er worden meer zaken afgewezen, wat leidt tot een hogere toestroom en voorraden van beroepszaken bij de Rechtspraak alsmede tot meer terugkeerzaken bij de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV). Door besluiten goed en snel te nemen én juridisch definitief af te handelen ontstaat snel de benodigde duidelijkheid voor de asielzoeker én de migratieketen.

In deze brief geef ik een beeld van de Meerjaren Productie Prognose 2026 (hierna: MPP) en de hier voorliggende brief informeert u aanvullend over de voortgang op een aantal handelingsperspectieven op het gebied van instroom, procedure, opvang, vertrek en uitstroom statushouders.

2. Duiding ontwikkelingen asielmigratie.

De MPP heeft als voornaamste doel om een gedeeld en objectief onderbouwd toekomstbeeld te schetsen voor de Migratieketen op strategisch niveau. Daartoe schetst de MPP een kwantitatief beeld van de trends in instroom, doorstroom en uitstroom bij organisaties en de procedures in de keten. De methode die gebruikt wordt voor het opstellen van de MPP en in het bijzonder eerste asielinstroomprognose is in de afgelopen jaren getoetst en doorontwikkeld in samenwerking met TNO. Dit heeft de onafhankelijkheid, transparantie en navolgbaarheid van dit analytische product verder gewaarborgd. De totstandkoming van de MPP 2026 vond plaats in een context van veelvuldige en elkaar snel opvolgende nationale- en internationale ontwikkelingen waaronder het Pact.

Juist tegen die achtergrond zijn binnen de keten strikte criteria vastgesteld voor

[1] Kamerstukken II, vergaderjaar 2025/26, 19637, nr. 3566

het meenemen van beleidsontwikkelingen in de MPP. Beleidsontwikkelingen moeten zowel zijn vastgesteld, afgestemd tussen bestuursdepartement en uitvoeringsorganisatie(s), de impact moet concreet bekend zijn én voldoende meetbaar. Wets- of beleidsaanpassingen kunnen daarom pas een plaats krijgen in de MPP als sprake is van meetbare effecten. Criterium is dan ook of er voldoende feitelijke basis is om de impact verantwoord in de prognose op te nemen. Deze uitgangspunten helpen bijvoorbeeld te voorkomen dat in de keten op onderdelen vroegtijdig wordt op- of afgeschaald, nog voordat de effecten concreet worden.

Daartoe schetst de MPP een kwantitatief beeld van de trends in instroom, doorstroom en uitstroom bij organisaties en de procedures in de keten. Het stelt ketenpartners en het ministerie onder andere in staat om beter in te schatten wat er voor hun organisatie in de komende periode nodig is.

Belangrijkste bijstellingen MPP 2026
De verwachtingen uit de MPP 2026 zijn gebaseerd op de cijfers tot en met mei 2026. Onderdeel van de prognose is onder andere de toegenomen geopolitieke onrust in het Midden-Oosten en de verder verslechterende situatie in o.a. Soedan en de Hoorn van Afrika, waar sprake is van een (politiek) zeer instabiele situatie en verslechterde humanitaire omstandigheden. In de MPP 2026 wordt in het mediaan scenario uitgegaan van 29.200 eerste asielaanvragen in 2026.

Hoewel de eerste asielinstroom in de MPP 2026 hoger is in vergelijking met de Kernprognose 2025, ligt het mediaanscenario lager in vergelijking met de gemiddelde instroom van de afgelopen jaren. De eerste asielinstroom was in 2021 tot en met 2025 gemiddeld 31.000. In deze jaren was de eerste asielinstroom in 2025 het laagst met 24.070 en in 2023 het hoogst met 38.380 eerste asielaanvragen. De lage instroom in 2025 kan verklaard worden doordat in dit jaar de instroom met name in de eerste helft van het jaar relatief laag was. Bijna 60% van de aanvragen werd in de 2^{e} helft van 2025 ingediend, mede te verklaren door de gebruikelijke hogere instroom in het najaar. De lage instroom in 2025 hing samen met de periode na de regimeverandering in Syrië waar er sprake was van een besluit- en vertrekmoratorium voor personen met de Syrische nationaliteit. In de loop van 2025 heeft een stijging van de instroom plaatsgevonden die zich heeft doorgezet gedurende het begin van 2026.

In de MPP 2026 is de bandbreedte van de scenario’s van 24.800 (minimumscenario) tot 34.300 (maximumscenario) eerste asielaanvragen voor 2026. In de Kernprognose 2025 (hierna: KP 2025) was dit 21.000 (minimumscenario) tot 32.000 (maximumscenario) eerste asielaanvragen. Voor 2027 bedraagt deze 24.300 (minimumscenario) tot 37.000 (maximumscenario) eerste asielaanvragen (dit was op basis van de KP 2025 16.000 (minimumscenario) tot 40.000 (maximumscenario)). De bandbreedtes van de instroomscenario’s van de MPP 2026 voor 2026 en 2027 zijn smaller ten opzichte van de voorgaande prognose (KP 2025). De onzekerheid voor deze jaren is kleiner geworden omdat deze minder ver in de toekomst liggen.

De totale asielinstroom bestaat uit eerste asielaanvragen, nareizigers, hervestigers en herhaalde asielaanvragen. In het mediaanscenario van de MPP 2026 bedraagt deze ca. 50.400 asielaanvragen in 2026 en ca. 51.000 voor 2027 (dit was op basis van de KP 2025 mediaanscenario ca. 50.200 in 2026 en ca. 50.000 in 2027). De instroom van nareizigers vormt een significant deel van de

totale asielinstroom. In de MPP 2026 is rekening gehouden met een instroom in 2026 van ca. 18.900 inreizende nareizigers in het mediaanscenario.

Vanwege de eerdergenoemde criteria die meegenomen worden in de MPP is nog geen rekening gehouden met de strengere voorwaarden waaronder nareizigers onder de regels van het Pact kunnen inreizen. De strengere voorwaarden gelden voor nareis bij asielstatushouders met een status op basis van subsidiaire bescherming. Daarnaast is de kring van gezinsleden die tot het kerngezin behoren beperkt voor álle nareisaanvragen. Mede hierdoor, is het de verwachting dat het aantal daadwerkelijk inreizende nareizigers zal afnemen. De IND is gestart met het beoordelen van een klein aantal nareisaanvragen die geraakt worden door de nieuwe nareiswetten om de visie van de rechterlijke macht op lopende beroepszaken te ontvangen. Op basis hiervan zal in de komende periode ook bezien worden hoe deze effecten gemeten en daarmee meegenomen kunnen worden in de MPP.
Daarbij speelt tevens een rol dat de IND de komende tijd nog een bestaande voorraad openstaande MVV-nareisaanvragen die niet door de nieuwe nareiswetten geraakt worden, moet behandelen. Daardoor wordt het volledige effect van de strengere eisen naar verwachting pas later zichtbaar.

Vanaf 2025 is er sprake van een trendbreuk ten opzichte van eerdere jaren voor wat betreft het inwilligingspercentage. Recente trendanalyses en gewijzigd landenbeleid leiden tot een verdere bijstelling naar beneden van de prognose van het inwilligingspercentage op eerste asielaanvragen t.o.v. de KP 2025. Dit komt onder andere door de veranderende veiligheidssituatie Syrië, die heeft geleid tot een aangepast landenbeleid. Mogelijk heeft ook een aangepast algemeen beoordelingskader van asielaanvragen bij de IND hieraan bijgedragen. In de MPP 2026 wordt uitgegaan van een inwilligingspercentage op alle eerste asielaanvragen van gemiddeld ca. 24% voor 2026. In de KP 2025 was dit nog 38%. Dit betekent dat naar verwachting minder mensen een inwilliging zullen krijgen op hun eerste asielaanvraag, wat in geval van een afwijzing zal leiden tot meer instroom van zaken bij DTenV en rechtbanken. Tevens zal dit ook invloed zal hebben op het aantal nareisaanvragen en de omvang van statushouders die doorstromen naar huisvesting in Nederland. Het inwilligingspercentage kent echter een bepaalde mate van onzekerheid doordat deze van diverse factoren afhankelijk is.

Ten opzichte van voorgaande prognose laat het mediaanscenario een daling zien in de COA-bezetting, deze daling wordt in de loop van 2027 zichtbaar. Deze daling hangt samen met het bijgestelde inwilligingspercentage. Daarnaast houdt de IND enerzijds de beslistermijnen binnen het Pact bij en handelt de IND anderzijds versneld de aanvragen af die vóór 12 juni 2026 zijn ingediend[2]. Na een beslissing op de asielaanvraag heeft een asielzoeker het recht om in beroep te gaan bij een van de rechtbanken. Tot dat er een gerechtelijke uitspraak ligt heeft iemand in de regel recht op opvang.
Deze MPP kenmerkt zich door het meenemen van een significant aantal uitvoerings- en beleidsontwikkelingen, zoals het plan van aanpak van de IND met betrekking tot de openstaande asielaanvragen en in het bijzonder de beleidsontwikkelingen die onderdeel zijn van het Pact. De daadwerkelijke ontwikkelingen hiervan bevatten een bepaalde mate van onzekerheid. Deze uitvoerings- en beleidsontwikkelingen en bijhorende onzekerheden hebben

[2] Kamerstukken II, vergaderjaar 2025/26, 19637, nr. 3566

invloed op alle ketenpartners. Bij het COA komen deze onzekerheden samen in de verwachting over het aantal personen dat recht heeft op opvang.

Zoals afgesproken in het coalitieakkoord wordt de Spreidingswet uitgevoerd om te zorgen voor een rechtvaardige verdeling van asielopvang over gemeenten. Eind februari 2026 is de capaciteitsraming van de Spreidingswet met een indicatieve verdeling per gemeente gepubliceerd, waarmee de tweede cyclus van de wet is gestart. Deze raming is gebaseerd op het toen laatste bekende capaciteitsbesluit van het COA en de MPP 2025. Het aantal van 88.000 is het verwachte aantal benodigde opvangplekken voor de huidige wetscyclus. Op uiterlijk 30 november as. leveren de Commissarissen van de Koning (CdK's) als voorzitter van de Provinciale Regietafels hun verslag aan bij de minister van Asiel en Migratie. In dit verslag geven de CdK's aan hoe invulling zal worden gegeven aan de provinciale opgave.

Op basis hiervan neem ik eind december 2026 per provincie een verdeelbesluit. Op de wettelijke taak die aan gemeenten is opgelegd met de verdeelbesluiten die reeds zijn genomen in de eerste cyclus van de wet (december 2024) is het interbestuurlijk toezicht van toepassing. Gemeenten zijn op 9 april jl. geïnformeerd over de vraag op welke trede van de escalatieladder van het interbestuurlijk toezicht zij zich bevinden. Voor gemeenten die nog niet voldoen aan de opgave wordt het traject van het interbestuurlijk toezicht voortgezet. Dit zal worden voortgezet om daarmee te bereiken dat alle gemeenten bijdragen aan het realiseren van fatsoenlijke opvang.

Inmiddels hebben meerdere ambtelijke en bestuurlijk gesprekken in het kader van dit interbestuurlijk toezicht plaatsgevonden. Wanneer gemeenten na het doorlopen van de gehele interventieladder nog niet voldoen aan hun wettelijke taak, is er de mogelijkheid om over te gaan tot indeplaatsstelling, waarbij de plichten van de gemeenten overgenomen worden.

Op basis van de MPP 2026 heeft het COA hun vorige capaciteitsbehoefte herijkt, waarbij rekening gehouden is met de genoemde onzekerheden door deze hierin mee te wegen. Deze herijking geeft aan dat er sprake is van een benodigde behoefte is van 96.000 plekken per 1 januari 2028, waarvan 5.600 amv plekken. Binnen de capaciteitsbehoefte van het COA gaat het COA uit van een bezettingsgraad van 91%. Op het moment (peildatum 1 oktober 2026) is de bezettingsgraad binnen de COA locaties 102,1%. De Spreidingswet kent een systematiek die raamt over een periode van twee jaar. De MPP-prognoses op instroom, doorstroom en uitstroom zijn een belangrijk monitoringsinstrument om te bekijken naar de ontwikkelingen en of aanvullende maatregelen genomen moeten worden of moet worden bijgestuurd. Zo stuurt het kabinet nu nog sterker op de uitstroom van statushouders naar aanvullende vormen van huisvesting zodat daarmee ook de capaciteitsbehoefte van het COA afneemt.

3. Stand van zaken handelingsperspectieven

Inzet in Europa
In Europees verband zet het kabinet zich in voor effectieve implementatie van het Pact in alle lidstaten, versterking van de buitengrenzen, bevordering van terugkeer en het ontwikkelen van strategische migratiepartnerschappen met relevante derde landen, inclusief de ontwikkeling van innovatieve oplossingen zoals de terugkeerhub. Op de langere termijn zet het kabinet zich in om samen

met andere Europese lidstaten draagvlak te vinden voor de behandeling en beoordeling van asielverzoeken buiten de Europese Unie (EU).

Het Pact is een belangrijke stap voor de EU om meer grip te krijgen op migratie, zowel ten aanzien van de instroom door meer screening aan de buitengrens als secundaire migratie binnen de EU door overdrachten onder de Asiel- en Migratiebeheerverordening en door snellere en effectievere asielprocedures bij de IND, zodat er snel duidelijkheid is of de asielzoeker mag blijven of moet vertrekken. Uw Kamer wordt afzonderlijk nog geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van het Pact.

Het kabinet zet in dit kader ook in op de implementatie van het Schengen *acquis*. Het belang hiervan is recent benadrukt rondom de gebeurtenissen in Ceuta. Het is essentieel dat alle lidstaten hun verplichtingen nakomen om de integriteit van het Schengengebied te waarborgen en het kabinet roept de Commissie op toezicht te houden op de naleving van de nieuwe regelgeving onder het Pact. Er zijn concrete stappen nodig om onder andere de Schengengovernance te verstevigen door het transparant maken en open bespreken van de tekortkomingen tijdens de Schengenraad.

Verder is het kabinet van mening dat het noodzakelijk is om de EU weerbaarder te maken voor het voorkomen en kunnen reageren in geval van grootschalige aankomsten, crisis of instrumentalisering. Hiervoor heeft het kabinet ook gepleit in navolging van Ceuta. Het kabinet verwelkomt daarom de aankondiging van de Europese Commissie voor een Emergency Response Framework. De inzet van het kabinet is erop gericht is erop gericht dat dit instrument een duidelijk handelingsperspectief biedt voor lidstaten in geval van grootschalige aankomsten, crisis of instrumentalisering. Voor het kabinet is van belang dat de Raad moet kunnen blijven sturen op de respons via bestaande mechanismen zoals het integrated political crisis response mechanism (IPCR). Het kabinet acht het verder van belang dat lidstaten in staat worden gesteld om personen aan de grens de toegang te kunnen weigeren en personen versneld terug te kunnen laten keren. Daarnaast roept het kabinet de Commissie op de mogelijkheden te onderzoeken om asielverzoeken in dergelijke situaties (tijdelijk) niet in behandeling te nemen. Een dergelijke maatregel moet tijdelijk en proportioneel worden ingezet, onder een strikte set van vooraf gedefinieerde criteria en met waarborging van het internationaal en Europees recht.

Om het terugkeersysteem te verbeteren in Europa, acht het kabinet van belang dat de nieuwe regels van de Terugkeerverordening effectief worden geïmplementeerd. Het nieuwe Europese juridische kader moet zorgen voor meer mogelijkheden om terugkeer van vertrekplichtige asielzoekers te realiseren. In dat kader is Nederland samen met een aantal gelijkgezinde lidstaten koploper voor de verdere ontwikkeling van innovatieve oplossingen. Nederland is onderdeel van een kopgroep - bestaande verder uit Denemarken, Duitsland, Griekenland, Oostenrijk en de Commissie – over de verkenning van het ontwikkelen van gezamenlijke terugkeerhubs in derde landen.

Ten slotte zet het kabinet zich ervoor in dat deze prioriteiten ook goed verankerd worden in de nieuwe Europese meerjarenbegroting (Meerjarig Financieel Kader).

Inzet in Nederland
Voor het Kabinet zijn instroombeperkende maatregelen van belang om meer grip te krijgen op migratie. De inzet in Europa is reeds beschreven, maar ook in

Nederland wordt hier aan gewerkt. Met de Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact dat per 12 juni 2026 in werking is getreden geeft het kabinet uitvoering aan het Pact. De Uitvoerings- en implementatiewet bevat ook maatregelen die uiteindelijk ook effect hebben op de instroom en verblijfsduur, zoals de invoering van een tweestatusstelsel, de aanscherping van de voorwaarden voor nareis, het verkorten van de geldigheidsduur van de verblijfstitel en het afschaffen van de verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd.

Asielprocedure
Met de inwerkingtreding van het Pact is er sprake van een herziene asielprocedure bij de IND, evenals een nieuwe indeling van de verschillende asielprocedures. Door het Pact is het sporenbeleid vervangen door de versnelde, niet-versnelde en de Asiel en Migratie Beheer Verordening (AMBV) procedure (voorheen Dublin).[3] De nieuwe Pact-wetgeving zorgt voor een asielprocedure die, met behoud van zorgvuldigheid, wordt teruggebracht tot de kernelementen en daarmee efficiënter en sneller is voor zowel de nieuwe aanvragen als de openstaande aanvragen. De onmiddellijke werking levert meteen een versnelling op in behandeling van asielaanvragen.
Met de inwerkingtreding van het Pact gelden kortere wettelijke behandeltermijnen voor de behandeling van nieuwe asielaanvragen. Het naleven van deze termijnen vormt een belangrijke prioriteit voor de IND en is een belangrijke randvoorwaarde voor een succesvolle uitvoering van het Pact. Daarom zet de IND zich vanaf de inwerkingtreding van het Pact in om zoveel als mogelijk te beslissen binnen de beslistermijnen tot een omvang van maximaal van 25.000 eerste aanvragen per jaar.

In de periode 12 juni t/m 1 oktober zijn er 7.820 nieuwe asielaanvragen ingediend. Het merendeel van de aanvragen bevindt zich in de hoor- en beslisfase. Op basis van de huidige inzichten verwacht de IND voor het overgrote deel binnen de termijn te beslissen. De implementatie van het pact is beheerst verlopen en heeft, ondanks enkele opstart- en logistieke aandachtspunten, niet geleid tot noemenswaardige verstoringen in de uitvoering. Daarmee zijn de eerste ervaringen met de nieuwe asielprocedure zijn overwegend positief. Tegelijkertijd vraagt de verdere doorontwikkeling van het Pact nog veel van de IND en is een nieuw IV-systeem in ontwikkeling. De IND verwacht met de doorontwikkeling van het PACT en het nieuwe IV-systeem in 2027 nog een verdere versnelling en productiviteitswinst te realiseren.

De beschikbare overige capaciteit van de IND wordt benut om de openstaande asielaanvragen die zijn ingediend vóór 12 juni 2026 te behandelen. De voortgang op beide prioriteiten zal de komende periode nauwlettend worden gemonitord en de Kamer zal in het najaar worden geïnformeerd over de voortgang op beide aspecten.

Plan van Aanpak openstaande aanvragen
De IND heeft al een langere periode te maken met lange wachttijden bij asiel- en nareisaanvragen. De realiteit van dit moment is dat de behandeling van veel asielaanvragen van voor de ingang van het pact een doorlooptijd kent die ver uitgaat boven de wettelijke beslistermijn. Om dit aan te pakken heb ik de IND gevraagd om binnen drie jaar de asielaanvragen zoveel mogelijk van een eerste

[3] De nieuwe asielprocedure van 2026: van ontvangst tot definitief asielbesluit, Maart 2026 (IND)

besluit te voorzien. Hiertoe heeft de IND een plan van aanpak opgesteld. De basis van het plan van aanpak is een doelgroepbenadering en standaardisering, waarbij ook gedeeltelijk gebruik wordt gemaakt van de maatregelen onder de nieuwe Pact-wetgeving, waardoor ook de openstaande aanvragen sneller en efficiënter kunnen worden afgedaan.

Om tot het plan te komen heeft de IND een brede analyse gemaakt van de openstaande asielaanvragen. Op basis van deze analyse kunnen deze aanvragen worden onderverdeeld in verschillende categorieën, waarbij onder andere gekeken is naar het inwilligingspercentage, het gevoerde landenbeleid en de complexiteit van de beoordeling voor de IND. Er is gezocht naar een categorisering die het mogelijk maakt om, voor (een deel van) het werkproces van de IND, te komen tot specialisatie of standaardisering en daarmee een snellere behandeling van de aanvragen. Mede door de voorbereidingen die getroffen dienen te worden, ook met partijen uit de Migratieketen, is de IND op 1 oktober 2026 van start gegaan en is de eerste groep aanvragers uitgenodigd en volgens de nieuwe werkwijze opgepakt.

Belangrijkste ontwikkelingen opvang
De druk op de asielopvang is al geruime tijd hoog. Dit voorjaar ontstond daardoor noodzaak voor het COA om gecontroleerde toegang tot het azc Ter Apel in te voeren. Voor mensen in afwachting van een plek op het azc werd op wisselende locaties nachtopvang gerealiseerd. In mijn brief van PM informeer ik uw kamer over de laatste ontwikkelingen.

Het kabinet zet in op het creëren van rust op het opvangdossier. Naast het verkrijgen van meer grip op de asielinstroom en een verbeterde uitstroom of wel naar het land van herkomst of richting gemeenten in het geval van statushouders, is het daarvoor van belang om de langjarige opvangcapaciteit te vergroten. Daartoe wordt onder andere uitvoering gegeven aan de Spreidingswet. Gemeenten die hun eerste verdeelbesluit nog onvoldoende hebben gerealiseerd worden door middel van het interbestuurlijk toezicht toe aangespoord dit alsnog te doen.

Daarnaast wordt het COA stabiel gefinancierd om nieuwe of verlengde opvanglocaties langjarig vast te kunnen leggen. Dit kan bovendien bijdragen aan meer betaalbare en leefbare asielopvang met inbedding in de lokale samenleving. Noodopvanglocaties kunnen daarmee op termijn worden afgebouwd.
Binnen de stabiele financiering wordt een vaste voorraad van 41.000 plekken vastgelegd. Aanvullende meerjarige capaciteit boven de 41.000 dient opzegbaar te zijn. Daarnaast worden de mogelijkheden verkend om deze plekken om te kunnen zetten naar huisvesting (omklapbaar), wanneer dit verantwoord is met het oog op de bezettingsgraad en behoud van een duurzame opvangvoorraad. Ook de doelgroepflexibele regeling[4] die op 1 juli jl. in werking is getreden dient bij te dragen aan een meer flexibel opvanglandschap. Gemeenten worden door een consistente en overkoepelende bekostigingsregeling in staat gesteld om duurzame investeringen te doen voor gemeentelijke opvanglocaties voor asielzoekers, statushouders, Oekraïense ontheemden of huisvesting.

Ondanks de inzet bij alle betrokken organisaties leveren de genomen maatregelen niet per direct de noodzakelijke extra opvangplekken op. Tot de

[4] Kamerstukken II, vergaderjaar 2025-2026, 19 637, nr. 3568.

benodigde lange termijn capaciteit gerealiseerd is blijven mijn ministerie, COA en andere betrokken organisaties en medeoverheden daarom op korte termijn werken aan overbruggingscapaciteit.

Motie Bisschop structurele financiering opvangketen
De aangenomen motie van het lid Bisschop[5] over het inventariseren van noodzakelijke structurele investeringen in de asielketen om te komen tot een robuust en wendbaar geheel is met de voorjaarsbesluitvorming ingevuld. In de afgelopen jaren is gebleken dat het op- en afschalen van de capaciteit van de IND en het COA en het meebewegen met de actuele asielinstroom en opvangbehoefte niet langer werkt. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord en daaruit volgend de eerste suppletoire begroting een ramingsbijstelling gedaan. Hierdoor is stabiele financiering voor de asielketen beschikbaar gekomen tot en met 2035. Uw kamer is recent geïnformeerd over de nieuwe bekostigingssystematiek van de IND. Hierin kiest het kabinet voor een alternatieve bekostigingssystematiek die mee kan bewegen met de volatiliteit van de instroom bij de IND[6]. De voorgestelde systematiek behelst dat er financiering komt voor een ‘standaard gereedstelling’ langs drie kostprijsproducten, te weten; Asiel, Regulier en Naturalisatie. Bij hoge instroom of andere bijzonderheden is er ruimte voor maatwerkafspraken. Hierbij kan worden gedacht aan het projectmatig op te pakken werk. Het kabinet heeft in 2023 ingestemd met het voorstel om het COA stabiel te financieren voor 41.000 plekken. In eerdere jaren waren deze 41.000 plekken niet geborgd in de Rijksbegroting. Met het Coalitieakkoord en de voorjaarsbesluitvorming zijn de financiële middelen om de stabiele financiering bij COA te realiseren ook geregeld waardoor op termijn bij voldoende reguliere opvangplekken ook verhuisbewegingen van asielzoekers kunnen worden beperkt. Hiermee heb ik invulling gegeven aan de motie Bisschop

Ontwikkelingen rechtspraak
Conform de aangenomen motie van de leden Ceder en Westerveld[7] informeer ik uw Kamer over dreigende knelpunten bij de Rechtspraak. Het aantal beroepen en hoger beroepen dat ingediend zal worden naar aanleiding van een asielaanvraag of een reguliere aanvraag zal naar verwachting sterk groeien ten opzichte van de vorige prognose. Dit komt onder andere door een hoger afwijzingspercentage bij asielzaken en snellere procedures bij de IND. Daarnaast wordt een groot aantal extra beroepen verwacht van statushouders die zijn ingewilligd op grond van de subsidiaire beschermingsstatus en doorprocederen voor een vluchtelingenstatus. Tevens worden meer bewaringszaken verwacht als gevolg van de invoering van het pact.

De instroom van het aantal beroepen niet tijdig beslissen (BNTB) blijft de eerste jaren naar verwachting hoog. De benoemde ontwikkelingen zijn zeer onzeker, maar voor de rechtbanken wordt uitgegaan van een stijging naar een totale capaciteit voor het behandelen van 75.000 zaken per jaar. Dit is niet voldoende om de instroom van zaken bij te houden. De consequentie hiervan is dat de voorraden bij de Rechtspraak de komende jaren verder zullen oplopen. Er wordt samen met de Rechtspraak bekeken welke consequenties de oplopende voorraden hebben en bezien welke maatregelen hierop genomen kunnen worden.

---

[5] Kamerstukken II, vergaderjaar 2021–2022, 19 637, nr. 2798
[6] Kamerstukken II, 2025-2026 36 800-XX, nr. 43
[7] Kamerstukken II vergaderjaar 2025-2026, 36 871, nr. 56

Vertrek
De MPP 2026 laat zien dat -met name door de inzet van de IND in het wegwerken van de openstaande asielaanvragen van voor 12 juni, naast het bijhouden van de nieuwe instroom na inwerkingtreding van het pact, in combinatie met het lagere inwilligingspercentage- het aantal zaken dat instroomt bij DTenV dit jaar naar verwachting zal toenemen met ca. 36% ten opzichte van vorig jaar en volgend jaar opnieuw met ca. 6%. Er wordt samen met DTenV bezien hoe de behandeling hiervan zo goed en efficiënt mogelijk vorm kan worden gegeven. Hier wordt uw Kamer op een later moment over geïnformeerd.

De toename van extra zaken bij DTenV gebeurt in een tijd waarin het terugkeerbeleid herzien wordt. Zo hebben de Raad van de EU en het Europees Parlement overeenstemming bereikt over een Terugkeerverordening, die de huidige Terugkeerrichtlijn zal vervangen. De Terugkeerverordening is op 15 oktober in werking getreden en een dag later zijn verschillende onderdelen van toepassing geworden, waaronder de solide juridische basis voor een terugkeerhub. De overige artikelen worden een jaar later van toepassing. Het kabinet is gestart met de voorbereidingen van het in lijn brengen van deze verordening met de Nederlandse wet- en regelgeving.[8] Daarnaast wordt via de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring het terugkeerproces versterkt. Op 13 oktober heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel, inclusief bijbehorende novelle, aangenomen. Via deze wet zijn ook de rechterlijke dwangsommen afgeschaft.

Uitstroom statushouders
Gemeenten zijn op grond van de Huisvestingswet 2014 belast met de zorg voor de huisvesting van statushouders, overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling. Deze taakstelling wordt halfjaarlijks door het Rijk vastgesteld.

De taakstelling 2026-II is op 1 april jl. vastgesteld op 16.300 te huisvesten statushouders. De vastgestelde capaciteitsbehoefte van het Nidos (en contractpartners) voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) met verblijfsstatus bedraagt in totaal 2620 benodigde plekken in de kleinschalige opvang binnen gemeenten voor de periode 1 juli 2026 tot en met 31 december 2026. Op 1 oktober 2026 wordt de taakstelling 2027-I vastgesteld. De medeoverheden worden in een separate brief over de vaststelling van de taakstelling geïnformeerd

In het Coalitieakkoord van 30 januari jl. heeft dit kabinet afgesproken om samen met medeoverheden en maatschappelijke partners tot afspraken te willen komen over het snel ontwikkelen van locaties voor aanvullende vormen van huisvesting. Deze woonvormen zijn bedoeld voor woningzoekenden die snel huisvesting zoeken, waaronder starters, lokale spoedzoekers en statushouders. Daarmee is het een aanvulling op reguliere sociale huurwoningen.

In het Coalitieakkoord heeft dit kabinet afgesproken om samen met medeoverheden en maatschappelijke partners tot afspraken te willen komen over het snel ontwikkelen van locaties voor aanvullende vormen van huisvesting. Deze woonvormen zijn bedoeld voor woningzoekenden die snel huisvesting zoeken, waaronder starters, lokale spoedzoekers en statushouders. Daarmee is het een aanvulling op reguliere sociale huurwoningen.

[8] Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4363.

Na de bouwstenen voor bestuurlijke afspraken van 3 juli jl[9], heeft de minister van VRO in het najaar van 2026 de afspraken met de VNG, Aedes en het IPO vastgelegd in een bestuurlijk akkoord. Dit akkoord is op 16 oktober jl. met uw Kamer gedeeld[10] en hier heeft de minister van VRO een kamerbrief over gestuurd. De gezamenlijke ambitie is om de realisatie van aanvullende woonvormen op te schalen en te versnellen, waarmee de druk op de reguliere sociale huurvoorraad wordt verminderd en doorstroming vanuit de opvang naar huisvesting wordt gestimuleerd. Zo kan ook de druk op de asielopvang worden verlicht. De inzet is om in de komende anderhalf jaar de bestaande achterstand op de wettelijke huisvestingstaakstelling voor statushouders primair middels aanvullende vormen van huisvesting weg te werken. Daarnaast worden aanvullende vormen van huisvesting ook ingezet voor twintig procent van de te huisvesten statushouders in de komende drie taakstellingsperiodes. Het akkoord kent een doorlooptijd tot 1 juli 2028.

Op dit moment zijn er in de opvanglocatie in Zevenaar onvoldoende opvangplekken om alle nareizigers die niet bij de referent kunnen verblijven ook daadwerkelijk een opvangplek te bieden. Dit zorgt voor nijpende situaties. Om die reden wordt ketenbreed ingezet op verbeteringen in het tijdiger huisvesten van nareizigers.

4. De prognose instroom Oekraïense ontheemden en opgave gemeentelijke opvang

Vanwege de onzekerheid over het verloop en/of einde van de oorlog, heeft de Raad van de EU besloten de tijdelijke bescherming (hierna: RTB) met één jaar te verlengen tot en met 4 maart 2028, inclusief een nieuwe scopebeperking. Deze beperking geldt voor nieuwe aanvragen van de RTB vanaf 5 augustus 2026 en houdt in dat de RTB niet verleend wordt aan diegenen die onder de Oekraïense wetgeving militaire verplichtingen hebben en niet kunnen aantonen dat zij hieraan hebben voldaan of daarvan zijn vrijgesteld. Het is mogelijk dat, bij een afwijzing, deze personen in Ter Apel een asielaanvraag indienen. Er wordt gemonitord in hoeverre dit ook daadwerkelijk plaatsvindt. De scopebeperking zoals hierboven beschreven is verdisconteerd in de cijfers van de prognose.

Binnen de lijn van de MPP is ook een prognose opgesteld voor het aantal BRP-registraties van ontheemden uit Oekraïne in Nederland tot het einde van 2027. Het mediaanscenario van deze prognose laat voor 2026 (week 23 t/m week 52) een netto instroom van gemiddeld 260 ontheemden per week in de BRP-registraties zien. Voor de prognose van 2027 wordt gerekend met een instroom van gemiddeld ca. 230 ontheemden per week.

In de vertaling van de BRP-cijfers naar de opvangopgave wordt rekening gehouden met de verdeling tussen ontheemden in de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (hierna: GOO) en ontheemden die in eigen onderdak voorzien. De opvangopgave per 1 oktober 2027 blijft gelijk aan de opgave die voor 1 oktober 2026 is opgesteld, namelijk 109.000 plekken. De opvangopgave van ontheemden uit Oekraïne is een inspanningsverplichting. Voor de verdeling van het aantal GOO-plekken over de regio’s wordt vastgehouden aan de verdeelsleutel zoals

[9] Kamerstukken II 2025/26, 32 847, nr. 1496
[10] Kamerstukken II 2026/2027, 32 847, nr. 1510

vastgesteld door het Veiligheidsberaad[11].

Voor meer informatie over de beleidsontwikkelingen verwijs ik naar de Verzamelbrief opvang Oekraïne[12] van 26 juni en 25 september 2026[13].

5. Slot.

Ik heb er alle vertrouwen in dat de ingezette maatregelen tot een stabiele situatie in de asielketen op de langere termijn leiden. In de tussentijd blijft het kabinet werken aan meer grip op migratie langs de lijnen instroomvermindering, voldoende opvangplekken voor de komende jaren, bevordering van terugkeer naar het land van herkomst, snellere procedures bij de IND en doorstroming van statushouders naar gemeenten. De inzet van het kabinet en de Migratieketen blijft om het migratievraagstuk duurzaam het hoofd te bieden.

De minister van Asiel en Migratie,
G. van den Brink

[11] Bestuurlijk Afsprakenkader ontheemden uit Oekraïne 2024
[12] Kamerstukken II 2025-2026, 19 637 en 36 045, nr. 3607
[13] Kamerstukken II 2025-2026, 19 637, nr. 3672